

POLISI DIOGELU PLANT

Mae'r polisi yma yn bolisi generig ac yn berthnasol i bob maes gwaith Mudiad Meithrin. Gan fod ein gwaith yn amrywiol, mae croeso i chi ofyn am gyngor ac arweiniad os nad ydych yn sicr.

Swyddogion Diogelu Mudiad Meithrin yw:

Dr Gwenllian Lansdown Davies (Prif Weithredwr) a
Leanne Marsh (Pennaeth Adran Datblygu Gwasanaethau)

Bydd holl staff a gwirfoddolwyr y Mudiad yn gwybod pwy yw'r Swyddogion Diogelu ar unrhyw ddiwrnod a sut i gael gafael arnynt os oes angen. Os yw'r Swyddogion Diogelu yn sâl neu'n absennol o'r gwaith am unrhyw reswm ar yr un pryd, mae disgwyl i un o'r ddau fod ar gael dros y ffôn i gynnig cefnogaeth i staff a gwirfoddolwyr eraill yn ôl yr angen.

Tîm Diogelu Plant Gwasanaethau Cymdeithasol yr Awdurdod Lleol:

Mae gwybodaeth am y Tîm Diogelu Plant Gwasanaethau Cymdeithasol yn amrywio ymhob Awdurdod Lleol. Ewch ar wefan yr Awdurdod Lleol rydych yn gweithio ynddo am rif ffôn y Tîm Diogelu Plant.

Nod

Nod Mudiad Meithrin yw sicrhau lles, diogelwch a datblygiad pob plentyn dan ei ofal.

Mae'r ddogfen hon yn cyfeirio at staff a gwirfoddolwyr term sy'n cynnwys unrhyw un sydd yn gyflogedig gan Mudiad Meithrin neu sy'n ymwneud â gofal plant ac addysg mewn lleoliadau Mudiad Meithrin.

Egwyddorion

Mae polisiâu diogelu Mudiad Meithrin yn egluro sut rydym yn ceisio sicrhau fod pob plentyn yn ein gofal yn ddiogel, yn fodlon ac yn ffynnu. Serch hynny mae yna achlysuron ble daw i'r amlwg fod plentyn mewn risg o ddioddef neu yn dioddef o gamdriniaeth. Mae'r polisi hwn yn amlinellu beth fydd y Mudiad yn ei wneud pan fydd pryder am ddiogelwch plentyn a pha gamau gweithredu fydd yn cael eu dilyn i'w hamddiffyn rhag niwed. Bydd y Swyddogion Diogelu yn sicrhau fod y polisi'n cael ei weithredu, ei adolygu a'i ddiweddarau yn gyson.

- **Cyfrifoldeb pawb:** Mae diogelu plant rhag camdriniaeth, esgeulustod a niwed yn gyfrifoldeb ar **bob** aelod o staff a gwirfoddolwr yn Mudiad Meithrin. Mae staff Mudiad Meithrin yn cydnabod eu bod yn chwarae rhan allweddol i ddiogelu plant, ac yn cydymffurfio â Gweithdrefnau Diogelu Cymru, Bwrdd Diogelu Lleol a gweithdrefnau diogelu'r Awdurdod Lleol. Bydd y polisi diogelu plant yn cael ei rannu â'r holl staff gan gynnwys staff maes sydd yn gweithio'n uniongyrchol â phlant a theuluoedd. Bydd hyfforddiant diogelu plant yn cael ei gwblhau a'i gofnodi. Mae pob aelod o staff wedi darllen, deall a llofnodi'r polisi hwn.
- **Gweithdrefnau Diogelu Cymru:** Bydd Mudiad Meithrin yn lawrlwytho ap Gweithdrefnau Diogelu Cymru ac yn diweddarau'r ap yn gyson fel bod y copi cywir o'r gweithdrefnau a chanllawiau wrth law. Bydd Mudiad Meithrin yn cyfeirio staff at y gweithdrefnau ar-lein: diogelu.cymru
- **Dyletswydd i adrodd pryderon:** Bydd Mudiad Meithrin yn helpu pob aelod o staff i ddeall ei rôl a'i g/chyfrifoldebau i ddiogelu a hyrwyddo lles plant sydd mewn perygl o niwed, camdriniaeth neu esgeulustod; bydd hyn yn cynnwys pryd a sut i adrodd am bryderon wrth y Gwasanaethau Cymdeithasol a'r heddlu. Mae rhannu gwybodaeth yn allweddol wrth ddiogelu ac amddiffyn plentyn mewn perygl. Bydd Mudiad Meithrin yn annog cyfathrebu da rhwng staff, gan fod yn barod i gydweithio, ac yn dryloyw am ein gweithredoedd gydag asiantaethau allanol â'r awdurdodau.

- **lechyd a lles:** Mae'r Mudiad yn hyrwyddo awyrgylch ac ethos sy'n galluogi plant ac ymarferwyr i fynegi yn agored unrhyw ofidiau sydd ganddynt er mwyn atal niwed, camdriniaeth neu esgeulustod yn ein darpariaethau. Byddwn yn ceisio creu awyrgylch gefnogol a gofalgwr i blant a'u teuluoedd, gan hyrwyddo lles emosiynol, hunan-lles a hunanwerth positif ac ymholi am wasanaethau cefnogol pan fo'n briodol.

Mae'r Polisi Diogelu Plant hwn a'r gweithdrefnau yn cydymffurfio â Gweithdrefnau Diogelu Cymru 2020, Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Safonau Gofynnol Cenedlaethol ar gyfer Gofal Plant a Reoleiddir i blant hyd at 12 oed, Deddf Plant 1989 a Gweithio gyda'n Gilydd o dan Ddeddf Plant 2004.

Hawliau Plant

Mae'r Mudiad Meithrin yn credu bod hawliau'r plentyn a diddordebau'r plentyn yn dod o flaen popeth arall. Bydd y Mudiad yn ystyried barn, dymuniadau a theimladau'r plentyn cyhyd a'i bod hi'n rhesymol i wneud hynny. Dylid cynnig eiriolwr i blant ifanc iawn, sydd â phroblemau iechyd meddwl, nam cyfathrebu, anableddau dysgu neu sy'n dymuno cael eu cynrychioli neu eu cynorthwyo.

Mae'r Mudiad Meithrin yn parchu hawliau plant yn unol â datganiadau Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau Plant a Deddf Plant 2004. I'r perwyl hwn bydd gan blant yr hawl i ddisgwyl i bob oedolyn sydd â chyfrifoldeb amdanynt eu hamddiffyn rhag camdriniaeth o bob math.

Erthygl 19: Dylai llywodraethau ofalu bod plant yn cael y gofal priodol, a'u cadw rhag trais, camdriniaeth ac esgeulustod gan eu rhieni neu unrhyw un arall sy'n edrych ar eu hôl.

Arwyddion o gamdriniaeth (nid yw hon yn rhestr gyflawn)

- nid yw'r plentyn yn ffynnu nac yn cyrraedd targedau datblygu
- tueddiadau ofnus neu encilgar
- ymddygiad ymosodol
- dim esboniad am niwed corfforol neu adroddiadau anghyson gan rieni / ymarferwyr
- anafiadau corfforol yn aml
- glendid corfforol gwael
- salwch neu anaf heb gael ei drin
- dillad amhriodol

Gall rywun gam-drin neu esgeuluso plentyn os na fyddant yn ymyrryd i amddiffyn y plentyn rhag niwed. Gall plant gael eu cam-drin gan deulu, mewn sefydliad neu leoliad cymunedol; gan rywun maen nhw'n eu hadnabod, neu weithiau gan ddieithryn.

Termau a ddefnyddir

Wrth drafod camdriniaeth rydym yn cyfeirio at y diffiniadau isod

Cam-drin corfforol

Gall cam-drin corfforol gynnwys taro, ysgwyd, taflu, gwenwyno, llosgi neu sgaldio, boddi, tagu, neu achosi math arall o niwed corfforol i blentyn. Gall plentyn gael ei niweidio'n gorfforol hefyd pan mae rhiant neu berson sy'n rhoi gofal yn ffugio neu'n creu salwch i'r plentyn yn ei ofal.

Cam-drin emosiynol / seicolegol

Cam-drin emosiynol yw cam-drin plentyn yn emosiynol dros amser i'r graddau lle achosir effeithiau niweidiol difrifol a chysen i ddatblygiad emosiynol y plentyn. Gallai olygu cyfleu'r syniad i'r plentyn ei fod yn ddiwerth neu fod neb yn ei garu, ei fod yn annigonol neu â gwerth ond i'r graddau ei fod yn bodloni anghenion person arall. Gall gynnwys beichio plentyn â disgwyliadau anaddas i'w oed neu ddatblygiad. Gall gynnwys peri i blentyn deimlo'n ofnus neu mewn perygl yn aml, er enghraifft, trwy orfod bod yn dyst o fewn y cartref i gam-drin domestig neu trwy gael ei fwlio. Gall hefyd olygu

cam-fanteisio ar neu lygru plant. Mae elfen o gam-drin emosiynol yn perthyn i bob math o gamdriniaeth, er y gall fodoli ar ei ben ei hun.

Cam-drin rhywiol

Mae cam-drin rhywiol yn golygu gorfodi neu hudo plentyn neu berson ifanc i gymryd rhan mewn gweithredoedd rhywiol, p'un a yw'r plentyn yn ymwybodol o'r hyn sy'n digwydd ai peidio. Gall y gweithredoedd olygu cyffwrdd corfforol, gan gynnwys gweithredoedd treiddio i gorff y plentyn neu beidio. Gallan nhw fod yn weithredoedd sydd ddim yn cynnwys cyffwrdd, fel cynnwys plant yn y broses o edrych ar neu gynhyrchu deunyddiau pornograffig, o wyllo gweithredoedd rhywiol neu o annog plant i ymddwyn mewn ffyrdd anaddas yn rhywiol.

Esgeulustod

Esgeulustod yw methiant cyson i fodloni anghenion corfforol a/neu seicolegol sylfaenol plentyn sy'n debygol o arwain at nam difrifol i iechyd neu ddatblygiad y plentyn. Gall olygu methiant rhiant neu ofalwr i ddarparu digon o fwyd, cysgod neu ddillad, methiant i amddiffyn plentyn rhag niwed corfforol neu berygl, neu fethiant i sicrhau mynediad i ofal neu driniaeth feddygol addas.

Mae **esgeulustod emosiynol** yn golygu anwybyddu neu beidio ymdrechu i ymateb i anghenion emosiynol sylfaenol plentyn, e.e. ddim yn dweud unrhyw beth caredig, peidio llongyfarch llwyddiant, neu ddiffyg emosiwn wrth ymwneud â'r plentyn.

Mae **esgeulustod hunaniaeth** yn golygu peidio cefnogi anghenion plentyn o ran rhywedd, rhywioldeb, diwylliant neu grefydd.

Gall esgeuluso ddigwydd hefyd yn ystod beichiogrwydd pan mae'r fam yn camddefnyddio sylweddau.

Mae'r Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 wedi diffinio esgeulustod fel methiant i ddiwallu anghenion sylfaenol seicolegol, cymdeithasol, corfforol neu emosiynol unigolyn, sy'n debygol o arwain at niweidio llesiant yr unigolyn (er enghraifft, niweidio iechyd yr unigolyn, neu yn achos plentyn, niweidio datblygiad plentyn).

Cam-drin ariannol

Mae hyn yn cynnwys lladrata, twyll, rhoi pwysau ynghylch arian, camddefnyddio arian. Gallai'r canlyniadau i'r gamdriniaeth hyn gyfyngu ar ddewisiadau, annibyniaeth a rhyddid y dioddefwr. Ni fydd hyn yn amlwg mewn plant ond efallai bydd awgrym o gam-drin ariannol os na fydd taliadau uniongyrchol yn cael eu gwneud neu os derbynnir cwynion fod eiddo wedi mynd ar goll.

Mae rhestr lawn o eirfa ar gael yng Ngweithdrefnau Diogelu Cymru:

<https://diogelu.cymru/glossary.html>

Diogelwch a Hybu Lles

Rydym yn cydnabod bod lefel uchel o hyder, ymddiriedaeth a pherthynas glos rhwng y plant a'r ymarferwyr yn helpu i ddiogelu plant rhag niwed. Felly bydd Mudiad Meithrin yn:

- sefydlu a chynnal ethos yn ein darpariaethau lle mae plant yn teimlo yn ddiogel ac yn cael eu hannog i siarad, a ble mae staff yn gwrando yn bwrpasol arnynt
- sicrhau bod plant yn gwybod bod yr oedolion o'u cwrdd yn ymateb bob tro pam maent yn cyfathrebu
- sicrhau fod cyfleoedd yn cael eu cynllunio i fagu sgiliau cymdeithasol a chaniatâi i blant ffurfio perthynas a'i gilydd
- modelu addysgeg sydd yn seiliedig ar ddangos parch at eraill
- ymwybodol o nodweddion, diwylliant a chredoau'r plentyn a'i deulu ond yn cydnabod yr egwyddor o flaenoriaethu diogelu unigolion.

- ymwybodol o'r risg uwch i blant ag anawsterau ymddygiadol neu ag anableddau o gael eu cam-drin, felly bod angen i ymarferwyr fod yn effro i arwyddion o gamdriniaeth neu esgeulustod.

Mae gwybodaeth am sut yr ydym yn mynd ati i ddiogelu lles plant yn ein darpariaethau ar gael yn y polisïau canlynol (lle'n berthnasol) :

- Polisi amddiffyn rhag yr haul
- Polisi asthma
- Polisi bwyta'n iach a chadw'n heini
- Polisi cadw plant rhag crwydro / plentyn ar goll
- Polisi canmol a chwyno
- Polisi chwythu'r chwiban
- Polisi cydraddoldeb ac amrywiaeth
- Polisi cyfrinachedd a diogelu data
- Polisi e-ddiogelwch
- Pecyn polisïau a chanllawiau diogelu oedolion
- Polisi gadael a chasglu plant
- Polisi gweithio ar eich pen eich hun
- Polisi ymddygiad cadarnhaol
- Polisi iechyd, diogelwch a lles
- Polisi newid clwt
- Polisi staffio
- Polisi recriwtio
- Gweithdrefnau adnoddau dynol
- Polisi gwirfoddoli

Mae pecyn polisïau diogelu oedolion y Mudiad yn dweud sut fyddwn yn mynd ati i ddiogelu oedolion gan ddilyn canllawiau Gweithdrefnau Diogelu Cymru. Cydnabyddwn fod unrhyw faterion diogelu oedolion sy'n gysylltiedig â'r cartref (e.e. trais yn erbyn menywod, camdriniaeth ddomestig, iechyd a lles meddyliol, masnachu pobl a chaethwasiaeth fodern – nid yw hon yn rhestr gyflawn) yn debygol o fod yn fater diogelu plant hefyd.

Dylid ymdrin ag unrhyw bryder diogelwch ynghylch rhiant dan 18 oed fel mater diogelwch plentyn.

Cod Ymarfer

Byddwn yn dilyn Gweithdrefnau Diogelu Cymru sydd wedi eu cymeradwyo gan y Bwrdd Diogelu Plant Lleol.

Y Prif Weithredwr a Phennaeth Datblygu Gwasanaethau yw'r personau dynodedig diogelu plant (Swyddogion Diogelu). Rhaid iddynt sicrhau bod pob aelod o staff a gwirfoddolwr yn deall eu rôl yng nghyd-destun amddiffyn plant, a'u bod yn gweithredu yn unol â'r camau a nodir yn y cod ymarfer.

- Swyddog Diogelu fydd yn gyfrifol am gefnogi staff wrth gysylltu â'r Tîm Diogelu Plant y Gwasanaethau Cymdeithasol, y Bwrdd Diogelu Lleol ac AGC ynghylch unrhyw fater yn ymwneud â diogelu.
- Bydd y Swyddog Diogelu yn bwynt cyswllt i ymarferwyr sydd â chonsyrn neu wybodaeth am unrhyw gamdriniaeth gallai'r plentyn fod yn ei ddioddef ac yn cydlynu adroddiadau i'r Gwasanaethau Cymdeithasol. Bydd hefyd yn cynnig cefnogaeth a chynghor i'r ymarferydd yn ystod y broses o wneud adroddiad.
- Bydd y Swyddog Diogelu yn cyfrannu i'r broses ddiogelu e.e., drwy wneud adroddiadau, mynychu cyfarfodydd neu gynadleddau pan fo angen.

- Y Swyddog Diogelu fydd hefyd yn gyfrifol am roi gwybod i AGC am unrhyw honiadau yn erbyn unrhyw aelod o staff (os yn berthnasol).

Fodd bynnag, mae dyletswydd ar **bob** aelod o staff i adrodd ac mae ganddynt gyfrifoldeb i godi pryderon, cofnodi gwybodaeth ar gyfer adrodd, rhannu gwybodaeth â'r Gwasanaethau Cymdeithasol a chymryd rhan mewn prosesau diogelu sy'n dilyn adroddiad.

Mae staff a gwirfoddolwyr yn ymwybodol y gallant ofyn am gyngor gan y Gwasanaethau Cymdeithasol neu'r NSPCC ar unrhyw adeg.

Gwybodaeth i rieni

Bydd staff a gwirfoddolwyr yn sefydlu partneriaeth agos â rhieni/gofalwyr yn ein lleoliadau er mwyn meithrin ymwybyddiaeth o'i rôl yn gofalu am les plant. Bydd pob rhiant/gofalwr newydd yn derbyn gwybodaeth am y Polisi Diogelu Plant. Bydd rhieni/gofalwyr yn deall bod gan y Mudiad gyfrifoldeb i gyfeirio unrhyw achos o gamdriniaeth dybiedig i'r Tîm Diogelu Plant y Gwasanaethau Cymdeithasol. Bydd copi o Weithdrefnau Diogelu Cymru ar gael gan staff ar ffurf ap i rieni ei weld.

Recriwtio

Bydd Mudiad Meithrin yn dilyn prosesau recriwtio diogel ac yn sicrhau bod y gwiriadau hanfodol i gyd yn cael eu gwneud ar gyfer pob ymarferydd a gwirfoddolwr a fydd yn gweithio â phlant, gan gynnwys Gwiriadau Datgelu a Gwahardd (GDG/DBS). Byddwn yn derbyn geirada a gwiriadau addasrwydd, i wneud yn siŵr nad oes neb anghymwys neu anaddas yn cael ei recriwtio. Byddwn yn gwirio GDG bob aelod o staff bob 3 mlynedd. Byddwn yn cadw cofnod o bob gwiriad GDG ar Ffeil Staff yr unigolyn.

Mae disgwyl i bob Cyfarwyddwr Bwrdd y Mudiad gael gwiriad GDG manylach (*enhanced*) fel rhan o'r broses archwilio cefndir ymddiriedolwyr cyn eu penodi. Byddwn yn gwneud y gwiriadau fel rhan o'r broses benodi a nodi'r gwiriad ar uCheck.

Hyfforddiant

Bydd Penaethiaid Mudiad Meithrin yn sicrhau bod staff yn mynychu hyfforddiant addas i'w galluogi i arwain ar y gwaith o ddiogelu plant yn y maes.

Cyfrifoldeb y Prif Weithredwr fydd sicrhau bod pob aelod o staff yn mynychu hyfforddiant perthnasol ar ddiogelu plant ynghyd â sut i adnabod achosion o gamdriniaeth a sut i ymateb yn briodol. Cyfrifoldeb Rheolwyr fydd sicrhau bod staff yn mynychu'r hyfforddiant yn rheolaidd ac yn diweddarau eu hyfforddiant bob tair blynedd.

Bydd Rheolwyr yn cynnal hyfforddiant anwytho cynhwysfawr gyda phob aelod newydd yn y gwaith. Bydd yr hyfforddiant yn cynnwys gwybodaeth lawn ar bolisi a gweithdrefnau diogelu plant y Mudiad. **Disgwylir i bob aelod o staff newydd i lofnodi ei fod ef/hi wedi derbyn yr hyfforddiant a'i fod/bod yn ei ddeall.**

Bydd staff yn gwybod am y Bwrdd Diogelu Plant Lleol a'i weithdrefnau, ac yn gyfarwydd â'r canllawiau diogelu plant yn y polisi hwn.

Rhannu gwybodaeth

Mae rhannu gwybodaeth am bryderon yn hanfodol er mwyn sicrhau diogelwch. Yr ystyriaeth bwysicaf yw a ydi'r rhannu'r wybodaeth yn debygol o ddiogelu ac amddiffyn plentyn rhag perygl? Mae diogelu unigolyn yn cymryd blaenoriaeth dros gadw gwybodaeth yn gyfrinachol. Nid rôl swyddog yw ymchwilio neu gasglu tystiolaeth am faterion diogelu. Mae gan bob swyddog rôl i helpu ymchwiladau'r Gwasanaethau Cymdeithasol a/neu'r heddlu a/neu AGC.

'Ni ddylai ymarferydd gymryd yn ganiataol y bydd rhywun arall yn trosglwyddo'r wybodaeth i gadw plentyn yn ddiogel', Llywodraeth EM 2015.

Beth i'w wneud pan fydd gan aelod o staff bryder am blentyn

Os yw aelod o staff yn bryderus ynglŷn â newid yn ymddygiad plentyn, neu unrhyw arwyddion o niwed corfforol mân ond anesboniadwy dylid trafod y sefyllfa gyda'r Swyddog Diogelu.

Dylai'r aelod o staff (neu'r swyddog) drafod y sefyllfa gyda'r rhieni/gofalwyr a gofyn am esboniad am unrhyw anaf neu ymddygiad anghyffredin. **Ni ddylid trafod gyda rhieni/gofalwyr os fyddai hyn yn peryglu'r plentyn mewn unrhyw fodd.** Os oes ansicrwydd ynglŷn â hyn gofynnwch am gyngor gan y Gwasanaethau Cymdeithasol.

Bydd y Swyddog Diogelu yn:

- hysbysu'r Bwrdd Cyfarwyddwyr am y sefyllfa ac am unrhyw drafodaeth gyda'r rhieni/gofalwyr ynglŷn â'r digwyddiad
- cadw cofnod llawn a chyfrinachol o'r sefyllfa ynghyd â chofnod o esboniad y rhieni/gofalwyr ac unrhyw gamau pellach a gymerwyd.
- Nodi pob achlysur o bryder gan gofnodi beth oedd natur y pryder am y plentyn a pha gamau a gymerwyd gan yr unigolyn. (Gellir cael copi o dempled Cronoleg – Cofnod o Bryderon yn Atodiad 74 y Llyfr Mawr Piws).
- Os nad oes angen cymryd camau diogelu pellach, gellir gwneud ymholiadau neu ofyn cyngor gan yr Awdurdod Lleol neu asiantaethau eraill am wasanaethau ataliol neu gefnogol a fyddai'n gallu cael eu cynnig i'r plentyn neu'r teulu.

Beth i'w wneud os oes risg enbyd (immediate threat)

Os yw aelod o staff yn amau fod plentyn yn cael ei gam-drin o ganlyniad i arwyddion corfforol neu arwyddion esgeulustod ar y plentyn, arwyddion ymddygiadol neu honiad gan y plentyn ei hun, byddant yn trafod y sefyllfa ar unwaith gyda'r Swyddog Diogelu. Bydd y Swyddog Diogelu yn gweithredu ar unwaith trwy gysylltu â'r Swyddog ar Ddyletswydd yn swyddfa leol y Tîm Diogelu Plant y Gwasanaethau Cymdeithasol a/neu'r Heddlu. Cyfrifoldeb y Swyddog Diogelu fydd sicrhau bod cadarnhad o hyn yn cael ei wneud yn ysgrifenedig o fewn 24 awr.

Bydd y Swyddog Diogelu yn sicrhau ein bod yn:

- Hysbysu AGC (os yn berthnasol)
- Hysbysu'r rhieni/gofalwyr (os yw'n ddiogel i wneud)
- Cadw cofnod o'r digwyddiad mewn ffeil diogelu ar wahân a'i gadw'n gyfrinachol dan glo neu gyfrinair.

Os yw Swyddog yn amau camdriniaeth plentyn mewn Cylch Meithrin/ Meithrinfa, byddwn yn dilyn polisi Diogelu Plant y Cylch/ Feithrinfa.

Plentyn ar Gofrestr Amddiffyn Plant

Os yw staff yn ymwybodol fod plentyn ar y gofrestr amddiffyn plant, a bod y plentyn yn absennol o'r cylch neu grwpiau'r Mudiad, heb eglurhad am fwy na ddau ddiwrnod, bydd staff yn hysbysu'r Gwasanaethau Cymdeithasol.

Cydsyniad rhieni neu ofalwyr

Budd y plentyn sy'n wynebu risg o niwed ddylai ddod yn gyntaf bob amser. Dylwn geisio caniatâd wrth riant/gofalwyr y plentyn pan fyddant yn gwneud adroddiad am bryder diogelwch. Y prif reswm dros geisio caniatâd rhieni/gofalwyr yw hwyluso'r broses ddiogelu a chynyddu'r tebygolrwydd o ganlyniadau sy'n canolbwyntio ar y plentyn.

Os na fydd rhieni/gofalwyr yn dymuno adroddiad, ond bod staff yn credu bod angen adrodd, dylai'r staff fwrw ati i wneud adroddiad.

Os penderfynir peidio â gofyn am gydsyniad y rhieni/gofalwyr, mae'n rhaid cofnodi'r rheswm. Gallant gynnwys:

- y posibilrwydd y byddai'n rhoi'r plentyn mewn rhagor o berygl
- y posibilrwydd y caiff plentyn ei fygwth neu ei orfodi i ddweud dim
- tebygrwydd cryf y câi tystiolaeth bwysig ei dinistrio/cholli
- y rhiant/gofalwr yn cael ei adnabod fel y camdriniwr honedig
- y plentyn ddim am i'r rhiant/gofalwr fod yn gysylltiedig â'r cam hwnnw, ac mae'n gymwys i wneud y penderfyniad hwnnw
- os yw er budd y cyhoedd

Gallwn wastad ofyn am gyngor ynghylch y sefyllfa gan Dîm Diogelu Plant yr Awdurdod Lleol cyn gofyn am gydsyniad a chyn gwneud adroddiad.

Cofnodi

Pan fyddwch yn gwneud adroddiad, ceisiwch roi gymaint o wybodaeth â phosib fel bod y person sy'n darllen yr adroddiad yn deall pam fod pryderon wedi codi am y plentyn. Canolbwyntiwch ar y ffeithiau a chadwch pob darn o wybodaeth sydd ar gael am bryderon, trafodaethau a phenderfyniadau am y plentyn.

Os bydd plentyn yn gwneud datgeliad, gwnewch nodiadau ar y pryd neu mor fuan â phosib wedyn gan geisio cofnodi'r union eiriau ddywedodd y plentyn. Peidiwch â dinistrio'r nodiadau gwreiddiol ond eu cadw yn ffeil diogelu'r plentyn.

Dylid cadw cronoleg sy'n cofnodi a) beth oedd y rheswm am y pryder am ddiogelwch y plentyn ar bob achlysur; b) pa gamau a gymerwyd gan y swyddog/Swyddog Diogelu. (Gellir cael copi o dempled Cronoleg – Cofnod o Bryderon yn Atodiad 74 yn y Llyfr Mawr Piws).

Yn Atodiad A o'r polisi hwn ceir templed o Ffurflen Cofnodi Digwyddiad Diogelu sy'n gymorth i nodi'n glir beth yw sail pryder aelod o staff.

Peidiwch â rhannu'r datgeliad na'r camau rydych wedi eu cymryd tu hwnt i'r bobl sy'n angenrheidiol er mwyn adrodd y datgeliad.

Dylid cadw cofnod o'r amser ffonwyd y Gwasanaethau Cymdeithasol, enw'r person gymerodd yr alwad ac unrhyw gamau a gymerwyd o ganlyniad i'r alwad ffôn.

Mewn Cylch Meithrin/ Meithrinfa caiff ffeiliau diogelu plant eu cadw dan glo ac ar wahân i ffeil personol y plant. Dyma le cedwir cofnod o unrhyw bryderon neu honiad o gamdriniaeth, esgeulustod neu niwed yn ymwneud â phlentyn sydd yn mynychu'r lleoliad, ynghyd â chofnod llawn o unrhyw ymchwiliad a gynhaliwyd a'r camau a gymerwyd. Cedwir y ffeiliau hyn yn gyfrinachol hyd nes bydd y plentyn yn 25 oed. (Rhaid cydymffurfio â rheolau GDPR - gweler polisi Cyfrinachedd a Diogelu Data).

Yn dilyn unrhyw achos neu honiad o gamdriniaeth rhoddir cefnogaeth lawn i'r plentyn gan swyddogion y lleoliad.

Gweithdrefn i'w dilyn wrth i blentyn ddatgelu camdriniaeth

Os ydych mewn sefyllfa lle mae plentyn yn datgelu camdriniaeth i chi, dyma'r camau y gallwch eu cymryd:

- Gwrandewch yn ofalus ar y plentyn.
- Peidiwch â mynegi eich barn ar y mater. Gallai sioc neu anghrediniaeth achosi i'r plentyn 'gau i lawr' neu atal siarad.
- Gadewch iddynt wybod eu bod yn gwneud y peth iawn. Gall cadarnhad gael effaith fawr ar y plentyn a allai fod yn cadw'r gyfrinach am y gamdriniaeth.
- Dywedwch wrthynt nad eu bai nhw yw hyn.

Nid yw camdriniaeth fyth yn fai'r plentyn ac mae angen iddynt wybod hyn.

- Sicrhewch eich bod yn eu cymryd o ddifri.
Gall plentyn gadw'r gyfrinach am gamdriniaeth oherwydd ofn na fydd eu honiad yn cael ei gredu. Maen nhw wedi dweud wrthyh am eu bod angen cymorth ac ymddiriedaeth, chi fydd y person a fydd yn gwrando ac yn eu cefnogi.
- Peidiwch â siarad â'r person honedig sy'n gyfrifol am y gamdriniaeth.
Gallai wynebu'r unigolyn honedig sy'n gyfrifol am y gamdriniaeth am yr hyn y mae'r plentyn wedi'i ddweud wrthyh waethygu'r sefyllfa i'r plentyn.
- Eglurwch beth fyddwch chi'n ei wneud nesaf.
Os yw'n oed priodol, esboniwch i'r plentyn bydd angen i chi roi gwybod am y gamdriniaeth i rywun a fydd yn gallu helpu.
- Peidiwch ag oedi cyn adrodd am y gamdriniaeth.

Gorau po gyntaf y bydd y gamdriniaeth yn cael ei hadrodd ar ôl i'r plentyn ddatgelu. Adroddwch a chofnodwch cyn gynted â phosib tra bod y manylion yn ffres yn eich meddwl a gellir cymryd camau yn gyflym. Ceisiwch gofnodi'r union eiriau ddywedodd y plentyn. Peidiwch â dinistrio'r nodiadau a wnaed ar y pryd neu'n fuan wedyn – cadwch nhw yn ffeil diogelu'r plentyn.

Gwybodaeth 3ydd parti

Mae gan Mudiad Meithrin ddyletswydd i adrodd am bryderon sy'n cael eu codi gan aelodau o'r cyhoedd, ac i beidio â disgwyl i'r aelod o'r cyhoedd gysylltu â'r Gwasanaethau Cymdeithasol eu hunain. Ni all y Mudiad warantu dymuniad y 3ydd parti i aros yn ddienw oherwydd ni fydd hyn yn bosib os oes trosedd wedi digwydd; dylai'r aelod o'r cyhoedd gael ei annog i roi ei fanylion cyswllt. Dylai'r Swyddog gadw cofnod o beth mae'r aelod o'r cyhoedd wedi ei ddweud gan gynnwys sail y pryder am ddiogelwch y plentyn, a throsglwyddo'r wybodaeth yma wrth wneud adroddiad.

Honiad yn erbyn aelod staff / gwirfoddolwr

Os oes honiad neu bryder yn cael ei nodi am aelod o staff neu wirfoddolwr dylid hysbysu'r Swyddog Diogelu.

Os yw'r aelod o staff:

- wedi ymddwyn mewn ffordd sydd wedi niweidio plentyn neu gallai niweidio plentyn
- wedi cyflawni trosedd yn erbyn plentyn (neu yn gysylltiedig â phlentyn); neu
- wedi ymddwyn tuag at blant neu blentyn mewn ffordd sy'n awgrymu y byddai'n peri risg niwed pe bai'n gweithio'n agos neu'n rheolaidd gyda phlant

Rhaid i'r Swyddog Diogelu hysbysu'r Gwasanaethau Cymdeithasol ac AGC (os yn berthnasol) yn ddi-oed.

Honiad yn erbyn Unigolyn Cyfrifol (sydd yn aelod o staff Mudiad Meithrin)

Os oes honiad neu bryder yn cael ei nodi am Unigolyn Cyfrifol, dylid hysbysu Cadeirydd Mudiad Meithrin.

Os yw'r Unigolyn Cyfrifol :

- wedi ymddwyn mewn ffordd sydd wedi niweidio plentyn neu gallai niweidio plentyn
- wedi cyflawni trosedd yn erbyn plentyn (neu yn gysylltiedig â phlentyn); neu
- wedi ymddwyn tuag at blant neu blentyn mewn ffordd sy'n awgrymu y byddai'n peri risg niwed pe bai'n gweithio'n agos neu'n rheolaidd gyda phlant

Rhaid hysbysu'r person sy'n rhannu'r un cyfrifoldebau cyfreithiol.

Ym mhob achos rhaid :

- hysbysu Tîm Diogelu Plant y Gwasanaethau Cymdeithasol ac AGC (os yn berthnasol) yn ddi-oed.
- gwahardd yr unigolyn sydd â honiad yn ei erbyn o'r gwaith / dyletswyddau tra cynhelir ymchwiliad llawn gan Dîm Diogelu Plant y Gwasanaethau Cymdeithasol lleol mewn cydweithrediad â'r Mudiad (a'r heddlu os oes trosedd wedi digwydd).
- cofnodi'r honiadau a'r pryderon, eu dyddio a'u harwyddo.
- Gellir cael cyngor gan y Person Dynodedig Diogelu'r Awdurdod Lleol neu'r heddlu a fydd yn cynnig cyngor am y camau nesaf.

Dylid cymryd pob honiad o ddifri. Dylai staff wybod y gallant fynd at y Gwasanaethau Cymdeithasol neu'r heddlu yn annibynnol os oes ganddynt unrhyw bryderon am gamdriniaeth, esgeulustod neu niwed na gredant fydd yn cael eu trin o ddifri gan Mudiad Meithrin.

Gall y staff ofyn am gyngor gan Person Dynodedig Diogelu'r Awdurdod a/neu'r heddlu am y camau priodol i'w cymryd wrth ymateb i honiad am yr aelod staff dan sylw.

Dyletswydd i Rwystro Eithafiaeth Dreisgar

Ers Gorffennaf 1af 2015 mae gan ofalwyr plant cofrestredig ddyletswydd gyfreithiol i atal pobl rhag cael eu tynnu mewn i eithafiaeth dreisgar o dan adran 26 o'r Ddeddf Gwrthderfysgaeth a Diogelwch 2015.

Caiff y ddyletswydd hon ei disgrifio fel y Ddyletswydd Atal ('Prevent' Duty).

Eithafiaeth Dreisgar – Beth yw e?

Pwrpas Strategaeth Atal (*Prevent*) yw ceisio ymateb i, ac atal, pob math o weithgarwch terfysgol yn y DU. Daw'r bygythiadau o sawl cyfeiriad. Y bygythiad mwyaf yw oddi wrth grwpiau terfysgol o Syria ag Irac a grwpiau sy'n gysylltiedig ag Al Qa'ida. Daw bygythiad terfysgol oddi wrth grwpiau asgell dde eithafol fel yr English Defence League hefyd.⁴

Fel rhan o'n dyletswyddau o dan y Ddeddf yma, mae Mudiad Meithrin yn mynd i sicrhau bod ein gwasanaeth yn groesawgar gydag ethos cryf wedi ei seilio ar y gwerthoedd canlynol:

Mae Mudiad Meithrin yn credu mewn rhyddid barn, cydraddoldeb, rhyddid crefyddol, amddiffyn lleiafrifoedd, goddefgarwch, tegwch a chyfiawnder ym mhob agwedd o'n gwaith. Mae amddiffyn plant a diogelu eu lles yn sylfaenol i'n gwaith ac yn rhan hollbwysig o sicrhau fod hawliau plant yn cael eu parchu. Fel mudiad byddwn yn:

- Derbyn hyfforddiant arbenigol i sicrhau bod y staff yn deall beth yw eithafiaeth dreisgar, a'i heffaith ar les plant.
- Parhau i weithredu ein Polisi Cynhwysiant, Cydraddoldeb ac Amrywiaeth gan gynnwys defnyddio systemau disgyblu mewn achosion o fwlio, chamwahaniaethu ar sail hil, anabledd, rhyw, oed, tueddiad rhywiol, crefydd neu statws cymdeithasol.

Os oes tystiolaeth neu ofidion fod plentyn mewn peryg o'r pethau canlynol byddwn yn dilyn y camau yn ein Polisi Diogelu Plant:

1. Byw mewn amgylchedd lle mae syniadau a chredoau sy'n hybu eithafiaeth derfysgol
2. Amheuaeth bod plentyn mewn risg o gael ei gipio o'r wlad i sefyllfa beryglus

⁴ Wedi ei addasu o 'Revised PREVENT Duty guidance for England and Wales July 2015 HM Government'

Byddwn yn dilyn y weithdrefn yn y Polisi Diogelu Plant i gofnodi a chyfeirio'r mater hwn ymhellach. Gall y gofidion hyn fod oherwydd:

- rhywbeth mae plentyn yn dweud wrthym
- rhywbeth mae ymarferydd wedi sylwi arno
- ymddygiad sy'n peri gofid
- sylwadau ar rwydweithiau cymdeithasol ar-lein
- Ofnau a rannwyd gan deuluoedd eraill neu aelodau eraill o'r gymuned.

Mae swyddogion maes Mudiad Meithrin yn adnabod y plant, a byddant yn defnyddio barn broffesiynol i wyllo am newid mewn ymddygiad neu bersonoliaeth a allai fod yn destun pryder. Bydd swyddogion Mudiad Meithrin yn magu perthynas o ymddiriedaeth a pharch gyda rhieni a gofalmwyr. Bydd adnabod rhieni a gofalmwyr yn galluogi staff i arsylwi ar unrhyw faterion o bryder a'u trafod, gan ddilyn camau ein gweithdrefn diogelu plant.

Rhewi a Chloi gwybodaeth am blant

Nid yw digwyddiadau difrifol fel marwolaeth, llofruddiaeth, ymosodiad treisgar, herwgipio yn digwydd yn aml. Serch hynny rhaid bod yn ymwybodol o'r posibilrwydd. Os oes digwyddiad difrifol fel hyn yn effeithio ar unrhyw blentyn yn eich gofal (neu ar aelod o'u teulu) mae angen amddiffyn y wybodaeth sydd gennym am y plentyn fel tystiolaeth felly rhaid i chi:

1. Drosglwyddo gwybodaeth bersonol a ffeil diogelu'r plentyn i focs neu fan dan glo sydd yn benodol ar gyfer cadw 'gwybodaeth wedi ei rewi'.
2. Ni ddylid cadw 'gwybodaeth wedi ei rewi' gyda ffeiliau personol pawb arall.
3. Sicrhau mai dim ond y Swyddogion Diogelu fydd yn meddu ar allwedd i'r man cadw.
4. Sicrhau nad yw unrhyw un yn ysgrifennu unrhyw wybodaeth bellach yn ffeil y plentyn ar ôl dyddiad y digwyddiad difrifol.
5. Osod dyddiad ar y ffeil a hysbysu Gwasanaethau Cymdeithasol ag AGC(os yn berthnasol) eich bod wedi dilyn y drefn 'Rhewi a Chloi gwybodaeth'. Mae'n bosib y bydd yr heddlu / Gwasanaethau Cymdeithasol yn gofyn am fynediad i'r wybodaeth am y plentyn.
6. Os bydd gwybodaeth atodol newydd angen ei gofnodi am y plentyn yn y dyddiau / wythnosau ar ôl y digwyddiad difrifol, rhaid dechrau ffeil newydd i'r plentyn a'i gadw dan glo gyda ffeiliau pawb arall fel sy'n arferol, gan hysbysu Gwasanaethau Cymdeithasol o bob pryder newydd.

Cam-drin rhywiol, cam-fanteisio ac ymddygiad rhywiol niweidiol gan gyfoedion

Mae staff yn ymwybodol y gall cam-drin rhywiol ddigwydd rhwng plant waeth beth yw eu hoedran a'u rhyw. Bydd ymarferwyr yn ymwybodol fod ymddygiad rhywiol plant yn bodoli ar gontinwrm eang, o ymddygiad normal sy'n rhan o ddatblygiad plentyn, i'r hyn sy'n amhriodol, yn broblemus, yn gamdriniaeth ac yn dreisgar. Dylwn gyfeirio ymddygiad sydd yn y categori treisgar neu gamdriniaeth at y Gwasanaethau Cymdeithasol.

Mae Adnodd Goleuadau Traffig Ymddygiadau Rhywiol Brook yn rhoi canllawiau sy'n cyd-fynd â'r hyn sy'n briodol, yn gadarnhaol ac yn ddiogel yn ôl oedran a datblygiad plant gan gynnwys oed 0-4. Dyma fan cychwyn da i staff wybod pryd i ymyrryd pan fydd ganddynt bryder am ymddygiad rhywiol plentyn: www.brook.org.uk

Mae Llywodraeth Cymru wedi darparu Canllawiau i Leoliadau Addysg am Gam-drin Rhywiol, Camfanteisio ac Ymddygiad Rhywiol Niweidiol gan Gyfoedion:
<https://llyw.cymru/sites/default/files/publications/2020-10/canllawiau-i-leoliadau-addysg-am-gam-drin-rhywiol-camfanteisio-ac-ymddygiad-rhywiol-niweidiol-gan-gyfoedion.pdf>

Diogelu mewn gweithgareddau ar-lein

Bydd unrhyw weithgaredd ar-lein a drefnir gan Mudiad Meithrin yn cael ei gweithredu o fewn egwyddorion diogelu ac arfer da'r polisi hwn. (Mae templed o Asesiad Risg a Chamau Gwirio Ffrydio Byw ar gael ar fewnwyd Mudiad Meithrin).

- Ni fydd Mudiad Meithrin yn recordio unrhyw sesiwn rhithiol na phostio lluniau o unrhyw un dan 18 oed oni bai bod caniatâd wedi ei roi gan riant/gofalwr (gan ddilyn y polisi delweddau digidol).
- Os bydd rhiant/gofalwr yn rhannu llun neu fideo o'u plentyn ar gyfryngau cymdeithasol neu grŵp ar-lein Mudiad Meithrin, rhaid iddynt fod yn ymwybodol mai eu penderfyniad a'u cyfrifoldeb nhw yw hynny.
- Byddwn yn dilyn egwyddorion diogelu data a rheolau GDPR gydag unrhyw ddata/manylion cyswllt.
- Byddwn yn cynnal asesiad risg o unrhyw weithgaredd ar-lein gyda phlant i adnabod risgiau a chymryd camau i leddfu neu reoli'r risg.
- Byddwn yn dewis platfform yn ofalus e.e. sicrhau cyfathrebu diogel, pobl ond yn ymuno â'r sesiwn ar-lein gyda chaniatâd y gweinyddwr.
- Bydd unrhyw un sy'n helpu gyda gweithgareddau ar-lein wedi ei recriwtio'n ddiogel a bod gwiriad GDG lle bo'n gymwys.
- Ni ddylai aelodau staff ddefnyddio eu cyfrifon cyfryngau cymdeithasol personol ond yn hytrach, dylent ddefnyddio cyfrif gwaith. Dylai aelodau staff sy'n rheoli'r cynnwys cyfryngau cymdeithasol fod yn ymwybodol o'r risgiau.

CYFRINACHEDD: Rhaid cadw manylion unrhyw gyhuddiadau yn gyfrinachol yn unol â'r Polisi Cyfrinachedd. Ni ddylid rhannu unrhyw wybodaeth o natur bersonol. Mae Mudiad Meithrin yn ystyried y ddyletswydd i adrodd am faterion diogelu uwchlaw cyfrinachedd.

Bydd y Swyddogion Diogelu yn ymrwmo i fynychu Cynhadledd Achos Amddiffyn Plant os gelwir cyfarfod ar gais Cyd-drefnydd Amddiffyn Plant y Gwasanaethau Cymdeithasol. Bydd Swyddogion Diogelu yn cydweithredu ag unrhyw awdurdod lleol sy'n gwneud, neu a all fod yn gwneud ymholiadau neu ymchwiliadau mewn perthynas ag amddiffyn plant yn unol â Rheoliad 22 (2) Rheoliadau Gwarchod Plant a Gofal Dydd (Cymru) 2010.

Tîm Diogelu Plant y Gwasanaethau Cymdeithasol:

Cyfeiriad: Bydd hwn yn amrywio o sir i sir. Cysylltwch â'ch Awdurdod Lleol perthnasol am wybodaeth

Rhif ffôn: _____

NSPCC:

Cyfeiriad gwe: <https://www.nspcc.org.uk/what-you-can-do/report-abuse/>

Rhif ffôn: 0808 800 5000

E-bost: help@nspcc.org.uk

AGC

Swyddfa Llywodraeth Cymru

Sarn Mynach

Cyffordd Llandudno

LL31 9RZ

0300 7900 126

ciw@gov.wales